

18 september 2018

De Waarde van de Crisiskaart - Monitoring maatschappelijke effecten van de Crisiskaart

Resultaten huidige Kaarthouders

Inhoudsopgave

- Aanleiding en proces
- Bespreken respons vragenlijst Crisiskaarthouder en Naasten & betekenis voor resultaten
- Resultaten: Effecten onder huidige kaarthouders

Aanleiding

- Opdrachtgevers: Schakelteam voor Personen met Verward Gedrag, Stichting Crisiskaart Nederland en MIND → Project uitrol Crisiskaart
- Sinzer: De waarde van de Crisiskaart: Een maatschappelijke effectenanalyse
Doel: inzicht in effecten van Crisiskaart
- Reflecties op rapport a.d.h.v. aanvullende interviews:
 - Prof. dr. Niels Mulder (Public Mental Health, Erasmus UMC)
 - Angélique Gillis-Harbers (zorginkoper GGZ – Coöperatie VGZ UA)
 - Rita Loholter (redactielid en werkgroeplid Wonen van Ypsilon)
- Dit onderzoek is financieel mogelijk gemaakt door MIND Fonds Psychische Gezondheid te Amersfoort

De basis voor Crisiskaart Monitor

De waarde van de Crisiskaart: Een maatschappelijke effectenanalyse (Sinzer)

Conclusie: veel potentieel effect, maar weinig structureel onderzoek over effecten & werking

Reflecties op rapport a.d.h.v. aanvullende interviews: (Sinzer)

Doel: Verificatie van maatschappelijke effectenanalyse

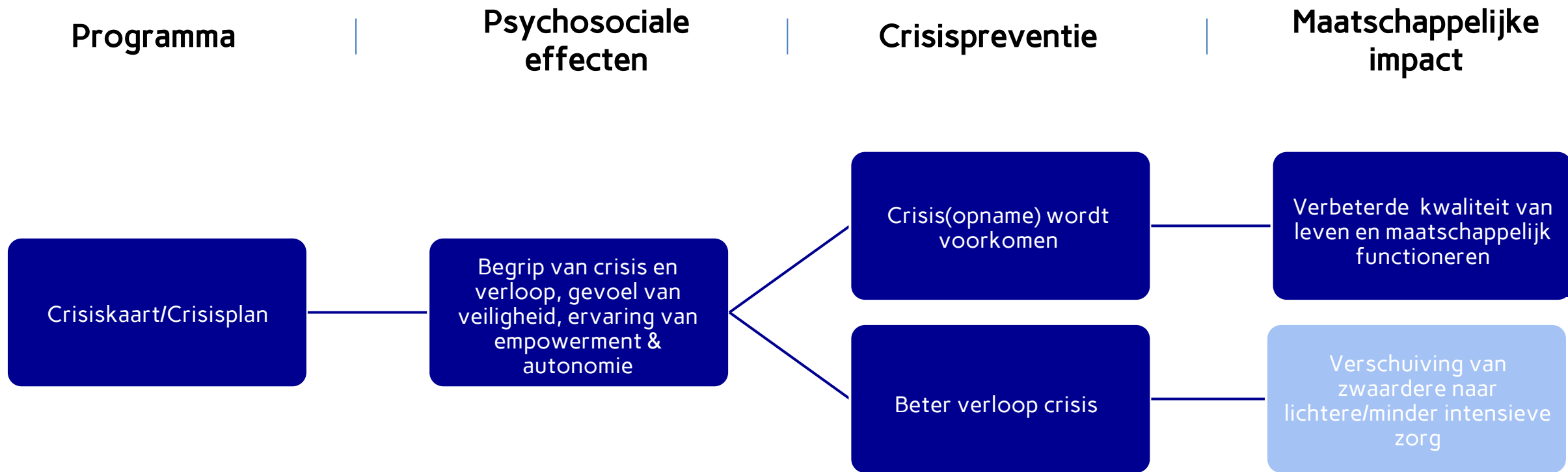

Crisiskaart Monitor (Sinzer)

Doel: Meerwaarde van de Crisiskaart onderbouwd onder aandacht kunnen brengen bij potentiële kaarthouders, gemeenten, zorgverzekeraars, woningbouwcorporaties e.a.

Samenvatting verwachte effecten voor Kaarthouder*

* Op basis van De waarde van de Crisiskaart: Een maatschappelijke effectenanalyse uitgevoerd door Sinzer

Proces

Fase 1

Evaluatieve meting huidige gebruikers en hun naaste(n)

- Ontwikkelen en valideren vragenlijst: juiste effecten, vraagstelling?
- Indicatie (zelf-gerapporteerde) effecten Crisiskaart
- Inzicht in verschillende gebruikspatronen

→ Besluit inzake Fase 2

Fase 2

Continue monitoring nieuwe gebruikers en hun naaste(n)

- Omzetten vragenlijst pre/post design en evt. aanpassingen
- Nul- en vervolgmeting(en) → sterker design
- Inzicht in veranderingen die optreden door gebruik Crisiskaart
- Meerjarige monitor?

NB. Fase 2 is on-hold totdat meer duidelijkheid is over een nieuw Project Uitrol Crisiskaart / bredere Hulpkaart

Respons vragenlijst Crisiskaarthouder

- Open van 26 april - 28 juli (reminders op 28 mei en 3 juli)
- **135 respondenten** (2 geen toestemming) = **133 respondenten in totaal**
NB. niet elke respondent heeft elke vraag ingevuld; in de volgende slides is daarom bij elke tabel/grafiek het aantal personen aangegeven die de daaraan gerelateerde vraag heeft ingevuld (n= ..)
- Reactie uit 11 projecten (van 21)
- Uitdagingen bij de dataverzameling:
E-mailadressen niet beschikbaar, soms lang geen contact met de kaarthouders, tijdsinvestering door projecten niet altijd haalbaar

Overzicht Respons Crisiskaarthouder per project*

Crisiskaart Projecten	Totaal # kaarten (aug 2017)	Ingevulde vragenlijsten (%):
Clëntenbelang - Amsterdam	126	39 (31%)
Stichting Door en Voor - Den Bosch	115	21 (17%)
Pro Persona - Nijmegen	52	18 (15%)
Pro Persona - Arnhem	100	11 (9%)
Pro Persona - Ede / Veenendaal	135 plannen / 80 kaarten	8 (6%)
FAMEUS (GGz-Brebrug) - Tilburg	nog geen	7 (6%)
Stichting HerstelTalent - Koudekerke	nog geen	6 (5%)
Basisberaad - Rotterdam	275	5 (4%)
GroeiRijk	3	5 (4%)
Stichting Kompasie - Den Haag	10	3 (2%)
Steunpunt GGZ - Utrecht	240	1 (1%)
Totaal	1.056 (10 projecten)	124 (100%)

* Op basis van de vraag:
'Waar heeft u uw Crisiskaart
laten opstellen?' (n=124)

Betekenis respons Crisiskaarthouder

10% van de totale populatie bereikt (1.300 - augustus 2017)

→ Gezien de complexe doelgroep een redelijke respons. De resultaten zeggen alleen iets over deze groep respondenten en kunnen niet worden vertaald naar alle Crisiskaarthouders.

= Indicatie (zelf-gerapporteerde) effecten Crisiskaart

Respons vragenlijst Naasten

- Slechts 33 Crisiskaarthouders gaven toestemming om de naaste te benaderen (25%)
- 5 een foutief e-mailadres;
3 wilden niet meedoen;
3 niet kunnen benaderen via telefoon
= 22 naasten benaderd met verzoek invullen vragenlijst (+ reminders)
- **14 respondenten** (63%)

= te weinig zeggingskracht om valide conclusies te kunnen trekken of er effecten voor de naasten optreden. Wel is in dit onderzoek gekeken of antwoorden op de vraag: 'Waar denkt u dat de Crisiskaart aan bij kan dragen?' overeenkomen met de antwoorden van de Kaarthouders (zie slide 13)

Resultaten Fase 1*

(huidige Kaarthouders)

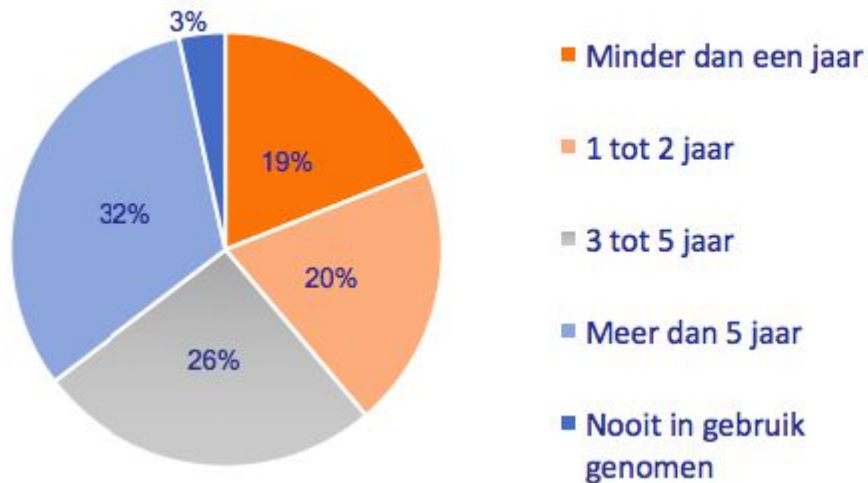
* zie Appendix 1 voor informatie over de onderzoeksmethode en de statistische toetsen die zijn gedaan

Een steekproef van huidige gebruikers

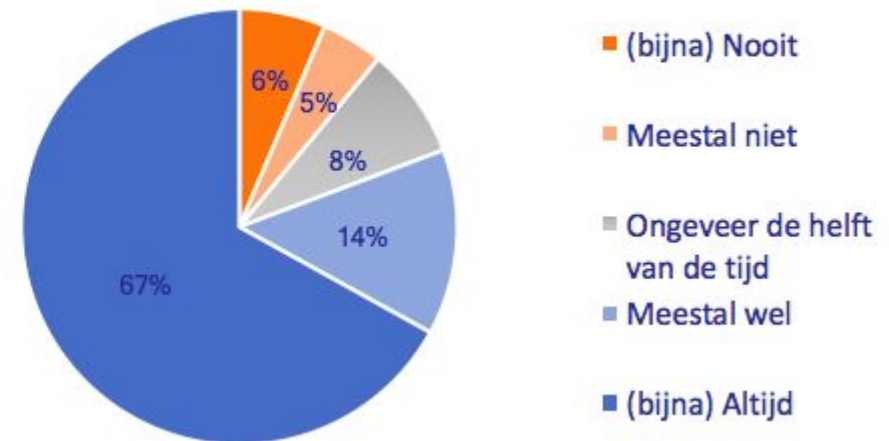
- 133 respondenten in totaal
- 91% v/d respondenten is 18-65 jaar. 9% ouder dan 65 jaar

Hoelang heeft u uw Crisiskaart al?

(n=120)

Draagt u uw Crisiskaart meestal bij u?

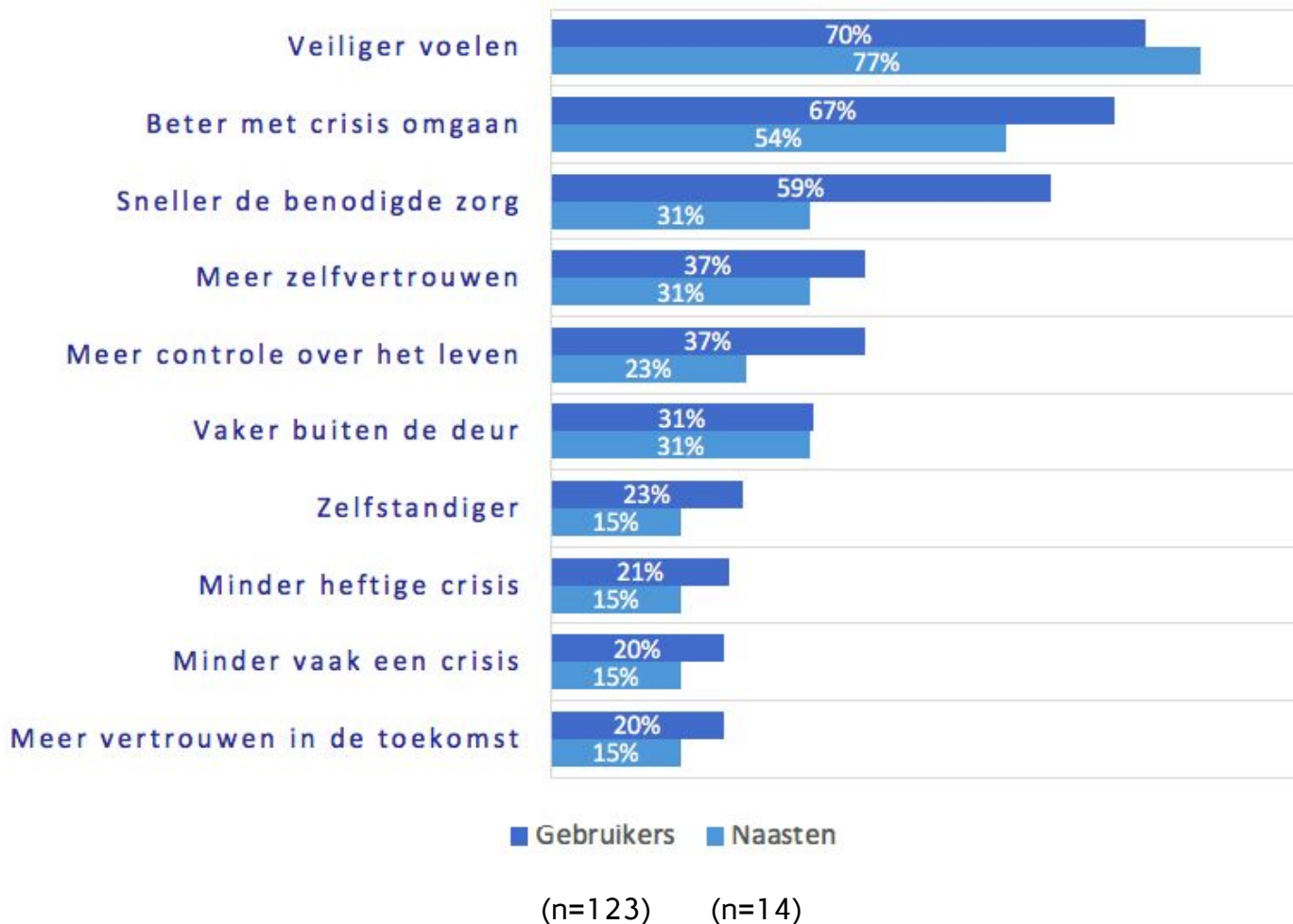

(n=112)

Wat zijn naar verwachting de voornaamste bijdragen van de Crisiskaart?

Waarbij kan de Crisiskaart mensen helpen volgens u?

Key messages

De Crisiskaarthouder verwacht dat:

- de Crisiskaart een gevoel van veiligheid geeft
- anderen beter weten hoe ze met een crisis om moeten gaan
- kaarthouders sneller de benodigde zorg ontvangen

Robuustheidsanalyse:

Overeenkomsten met antwoordpatroon gebruikers en naasten geven weer dat antwoorden van kaartgebruikers als valide en betrouwbaar kunnen worden geïnterpreteerd.*

* methodiek gelijk aan interbeoordelaarsbetrouwbaarheid

Betekenis van de kaart voor Kaarthouders

Uit de open antwoorden blijkt dat de kaart voor veel Kaarthouders een andere betekenis heeft (zie onderstaande citaten). Er is dus sprake van spreiding tussen respondenten, dat wil zeggen dat niet één specifieke groep kaarthouders de vragenlijst heeft ingevuld. Dit geeft de resultaten meer zeggingskracht.

"Het is gewoon handig, maar ook niet meer dan dat"

"Ik behoud hiermee eigen regie. Neem eigen verantwoordelijkheid. Slechte ervaringen in het verleden bij opnames geeft gevoel van veiligheid. Alle scenario's in beeld."

"De crisiskaart heeft me op zoveel vlakken geholpen. Ik heb de regie over mijn leven weer terug. En de crisiskaart zorgt voor wat gemoedsrust bij mijn naasten"

Crisiskaart = Opstellen crisisplan + Kaart op zak

"De crisiskaart is een goed document om met de betrokken partijen, op basis van een persoonlijk gesprek, onderlinge afspraken te maken."

"Je kunt je omgeving handgrepen bieden als je zelf niet meer in staat bent hun te woord te staan"

Begrip en inzicht

Beter weten waar ik moet zijn als ik hulp nodig heb

Beter weten hoe ik wil dat mensen met mij omgaan tijdens crisis

Beter weten wat te doen om crisis te voorkomen

Eerder een crisis herkennen

Beter begrip hoe een crisis er uit ziet

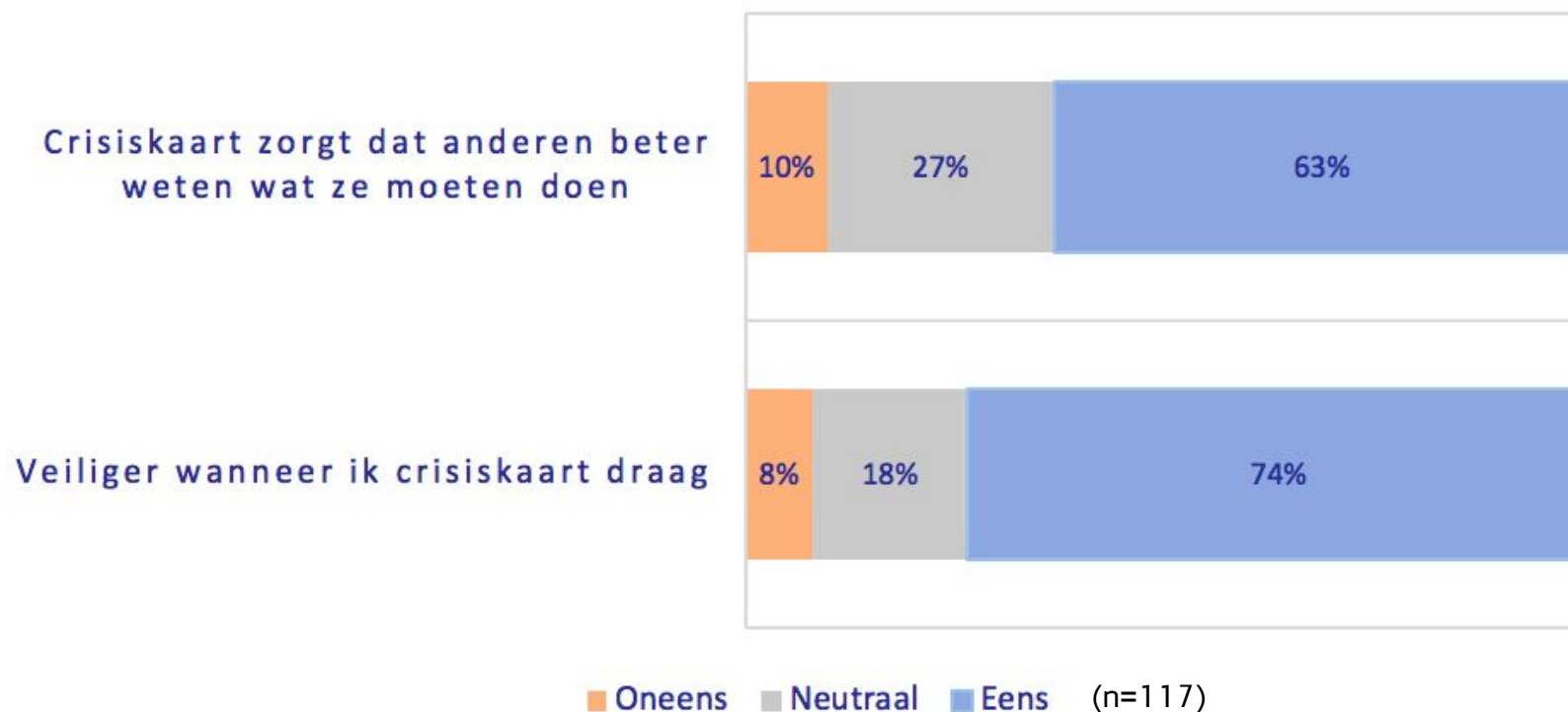
Oneens Neutraal Eens (n=122)

Key messages

- De Crisiskaart helpt kaarthouders te reflecteren over hoe een crisis eruit ziet, hoe deze eerder te herkennen en hoe hij/zij zou willen dat omstanders en hulpverleners met hem/haar omgaan
- De Crisiskaart heeft een sterk effect op het creëren van begrip en inzicht op de eigen situatie onder de ondervraagde kaarthouders

Zekerheid en veiligheid

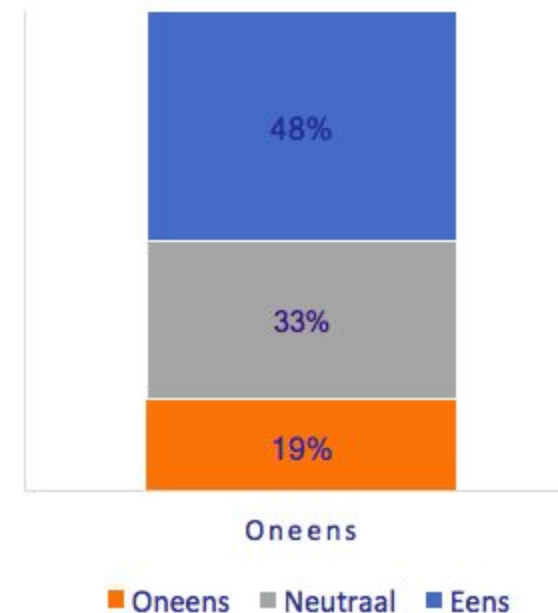
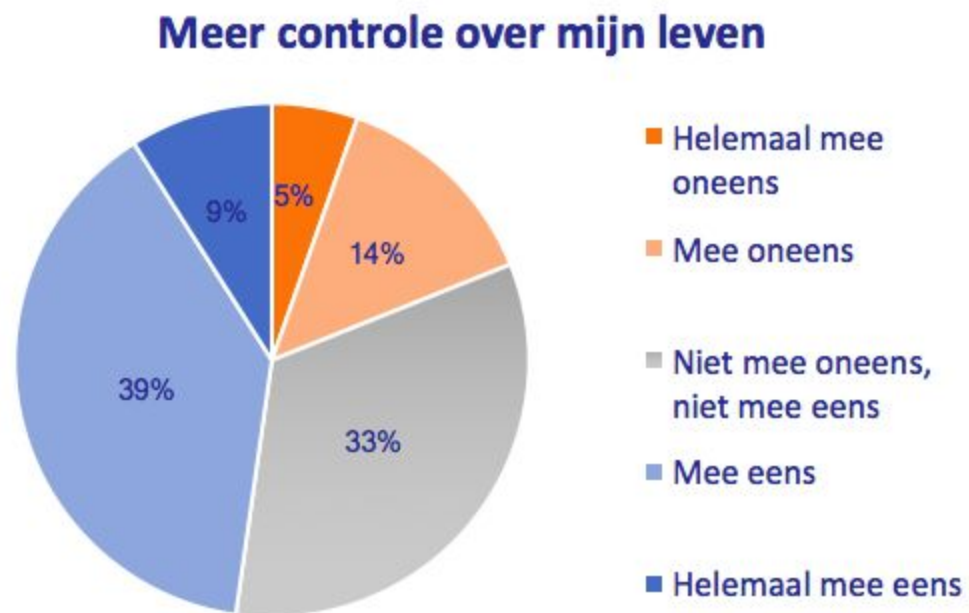

Key messages

- Crisiskaart geeft zekerheid voor zowel de persoon in crisis als omstanders betreft hoe met de situatie om te gaan (respondenten gaven wel aan dat omstanders veelal niet met de kaart bekend zijn)

Empowerment en autonomie

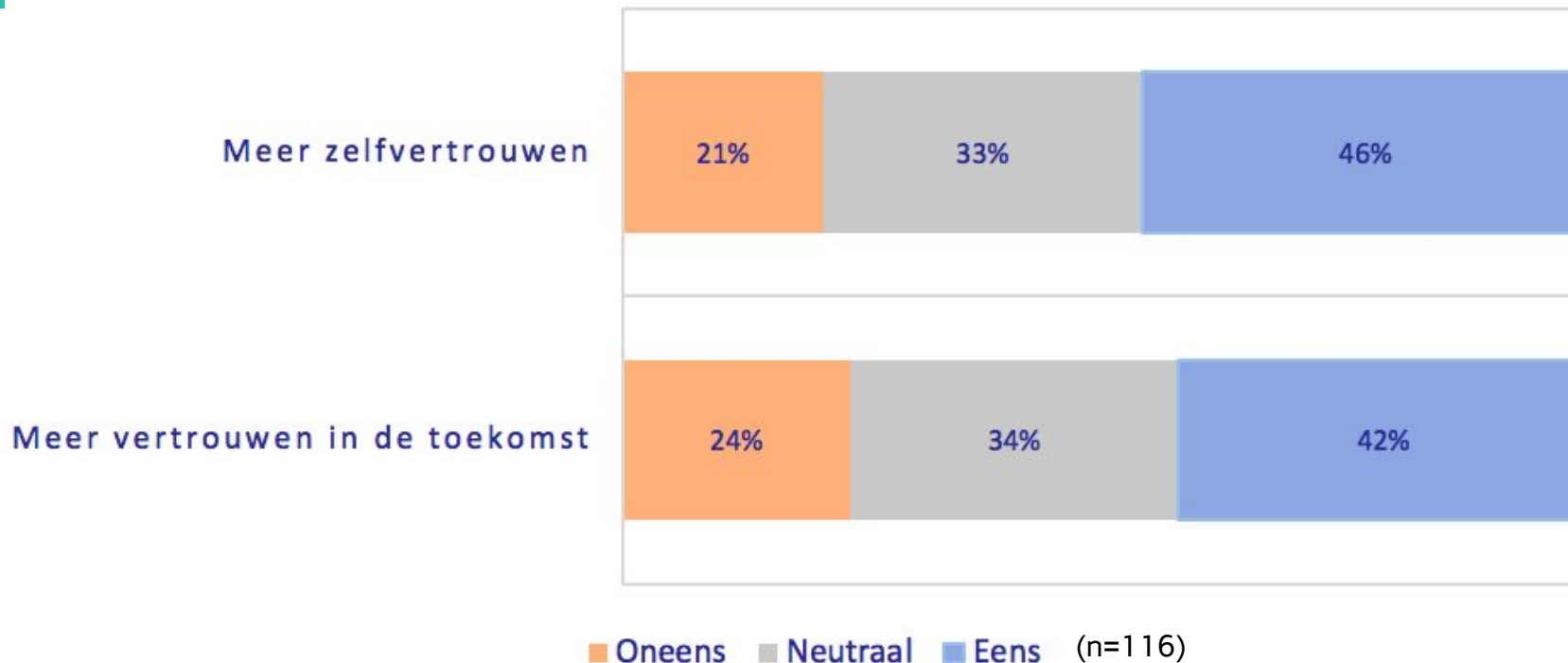
(n=116)

Key messages

- De Crisiskaart heeft geen eenduidig effect op het ervaren van empowerment en autonomie (19% oneens en een-derde is neutraal). Wel ervaart bijna de helft van de respondenten een toegenomen gevoel van controle op hun leven

Hoop en vertrouwen

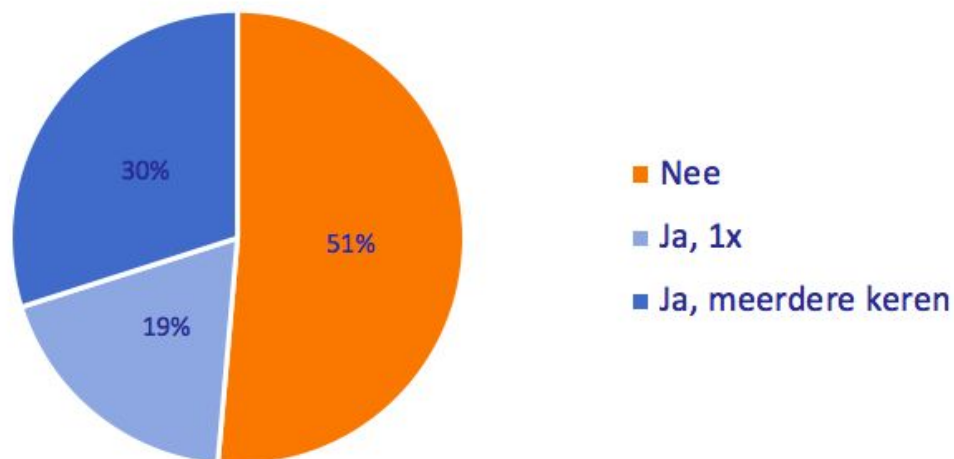
Key messages

- De Crisiskaart heeft geen eenduidig effect op zelfvertrouwen en vertrouwen in de toekomst. Wel geldt voor zo'n 44% van de respondenten dat zij meer zelfvertrouwen ervaren alsook meer vertrouwen in de toekomst sinds het opstellen van de Crisiskaart

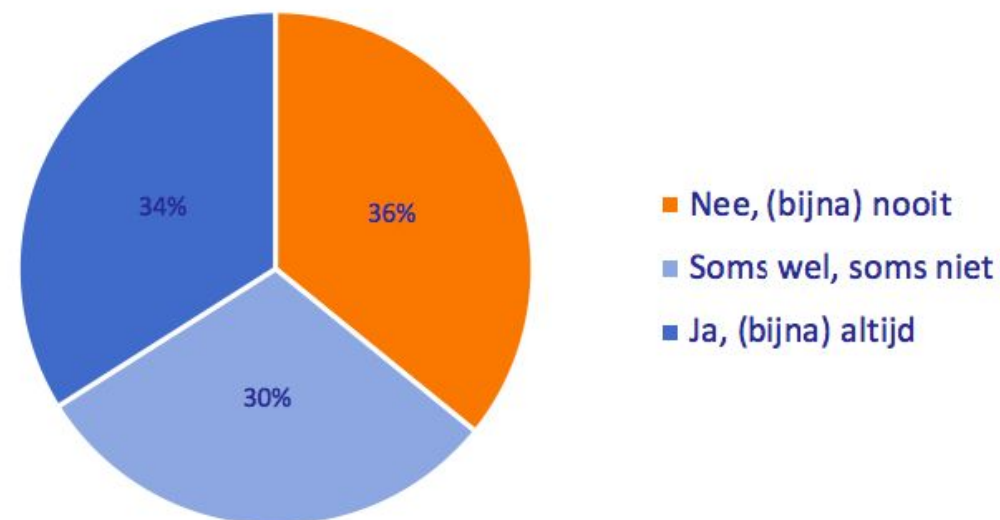
Optreden van een crisis en kaartgebruik

Heeft u sinds het opstellen van uw crisiskaart een crisis gehad?

(n=110)

Heeft u uw crisiskaart toen gebruikt?

(n=55)

Key messages

- Helft van de steekproef heeft geen crisis gehad sinds het opstellen van de crisiskaart
- Tweederde van kaarthouders met crisis-ervaring heeft de kaart gebruikt op moment van crisis

Manieren van gebruiken

Aan de groep die aangaf een crisis te hebben gehad én de kaart te hebben gebruikt, is vervolgens gevraagd *hoe* ze die hebben gebruikt

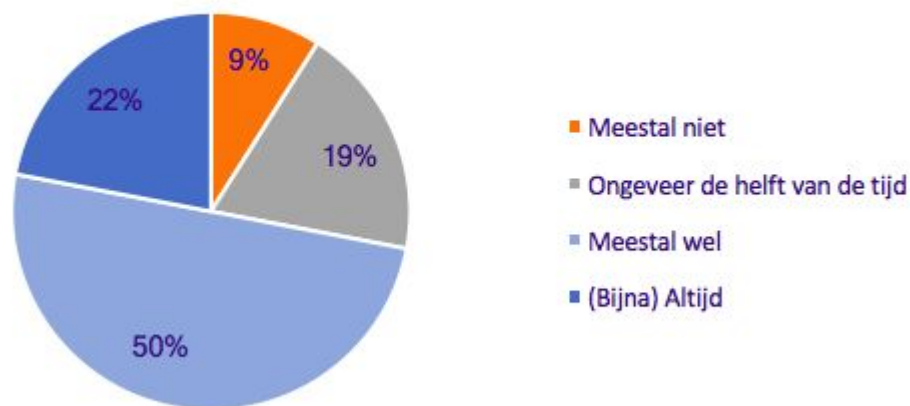
Key messages

- De zorgverlener krijgt de kaart het vaakst te zien
NB. Lage respons → geeft alleen indicatie van deze groep respondenten

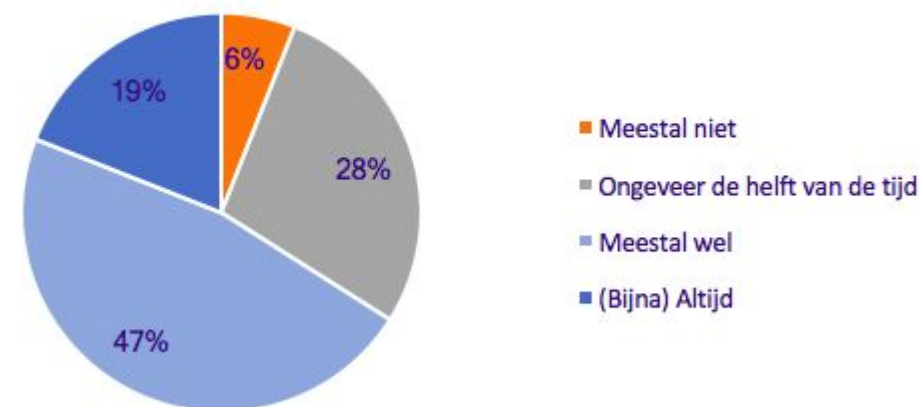

Handelen conform wensen & Sneller benodigde zorg

Gehandeld conform afspraken/wensen op kaart

Grafiekgebied sneller de benodigde zorg

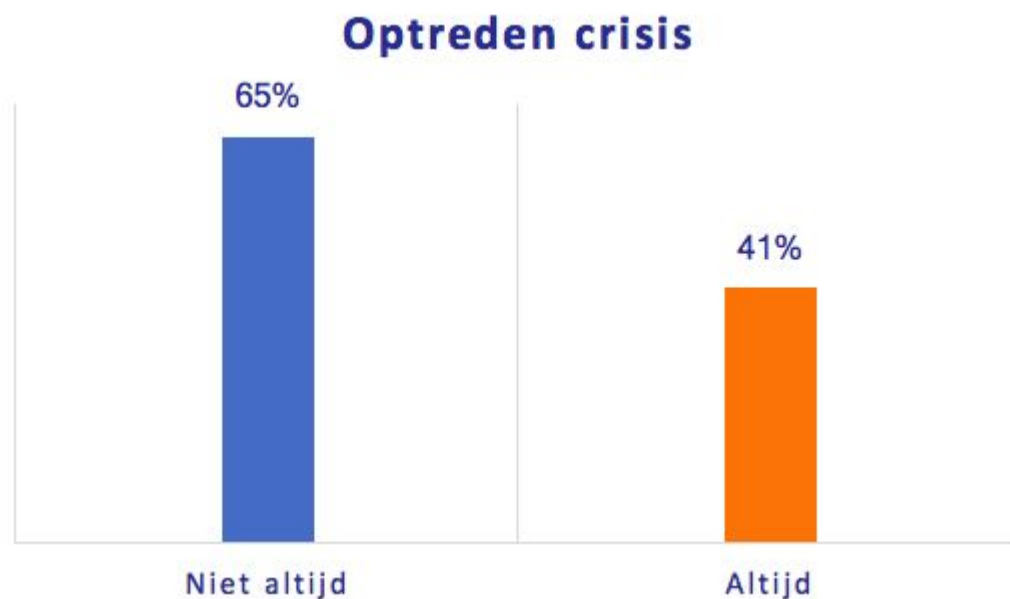

Key messages

- In bijna driekwart van de gevallen wordt er meestal of altijd gehandeld conform de afspraken/wensen op de kaart
 - In tweederde van de gevallen leidde dat tot het meestal of altijd sneller krijgen van de benodigde zorg
- NB. Lage respons → geeft alleen indicatie van de groep die een crisis heeft gehad én de kaart heeft gebruikt

Invloed van dragen kaart op optreden van een Crisis

Draagt u de Crisiskaart bij u?

(n=112)

Hier is gekeken naar de respondenten van de vraag 'Draagt u Crisiskaart altijd bij u?' Vervolgens zijn de groepen onderling vergeleken.

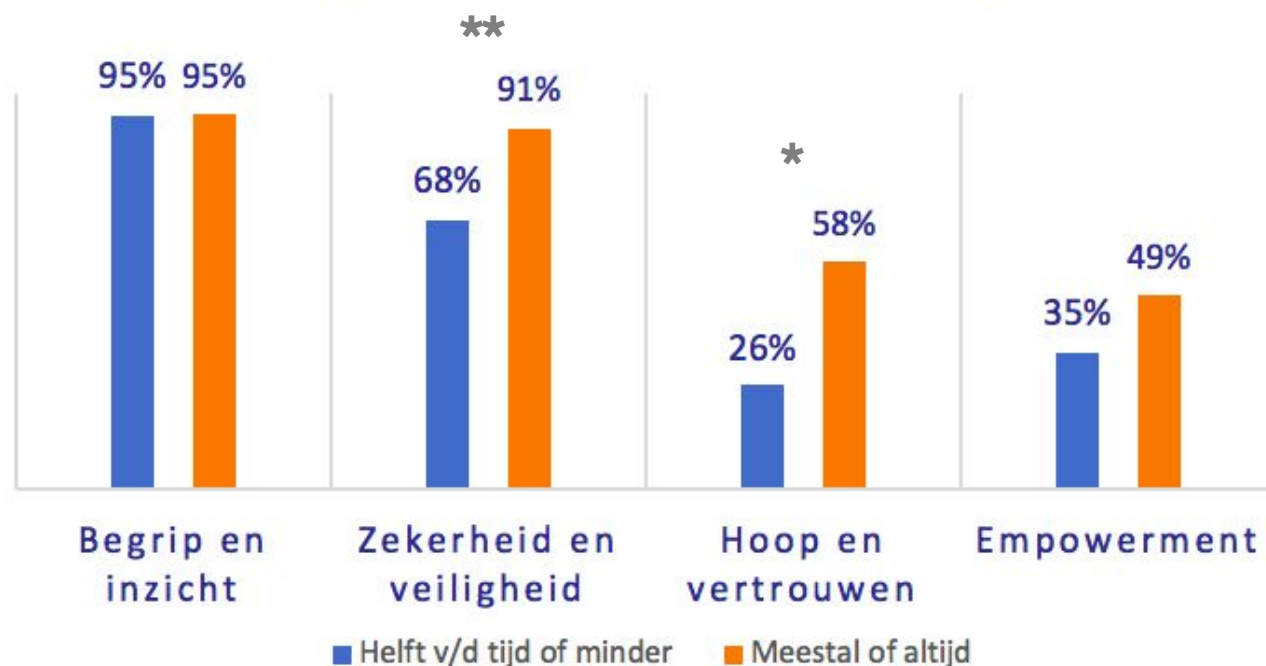
Key messages:

- Kaarthouders die de kaart altijd bij zich dragen hebben minder vaak een crisis (zie grafiek)
- Daarnaast is gekeken naar de kans op een crisis, rekening houdend met lengte in gebruik. Daaruit blijkt dat "altijd dragers" 33% minder kans op het krijgen van een crisis

Psychosociale uitkomsten en gebruikersprofiel

Psychologische uitkomsten, op kaartgebruik

(n=112)

Key messages

- Kaarthouders die de kaart meestal bij zich dragen ervaren meer veiligheid ($p < 10\%$) en meer vertrouwen in zichzelf en de toekomst
- "Meestal-dragers" en "altijd-dragers" hebben beiden betere psychosociale uitkomsten, maar samenhang met afname kans op crisis vertaalt zich alleen door voor de "altijd dragers"
- Dragen van de kaart lijkt een toegevoegde waarde te hebben bovenop het opstellen daarvan
- Consistentie in gebruik is belangrijk

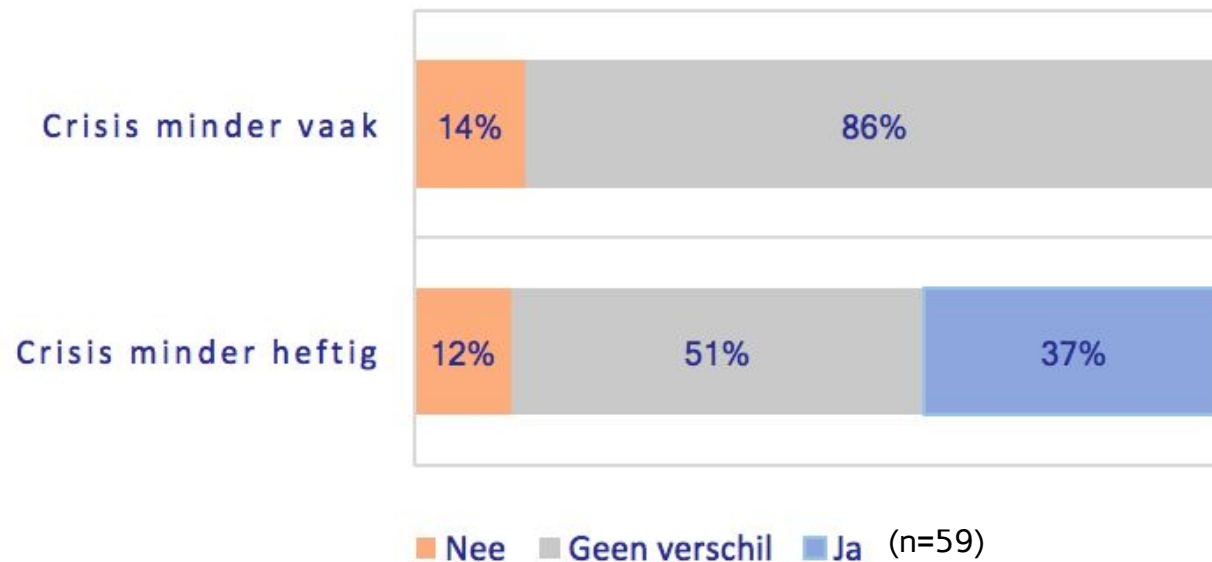
* effect nog steeds aanwezig wanneer gecontroleerd voor lengte van gebruik (in jaren)

** effect nog steeds aanwezig wanneer gecontroleerd voor lengte van gebruik en leeftijd en alle andere gebruikersprofielen

Verloop crisis

Optreden en verloop crisis

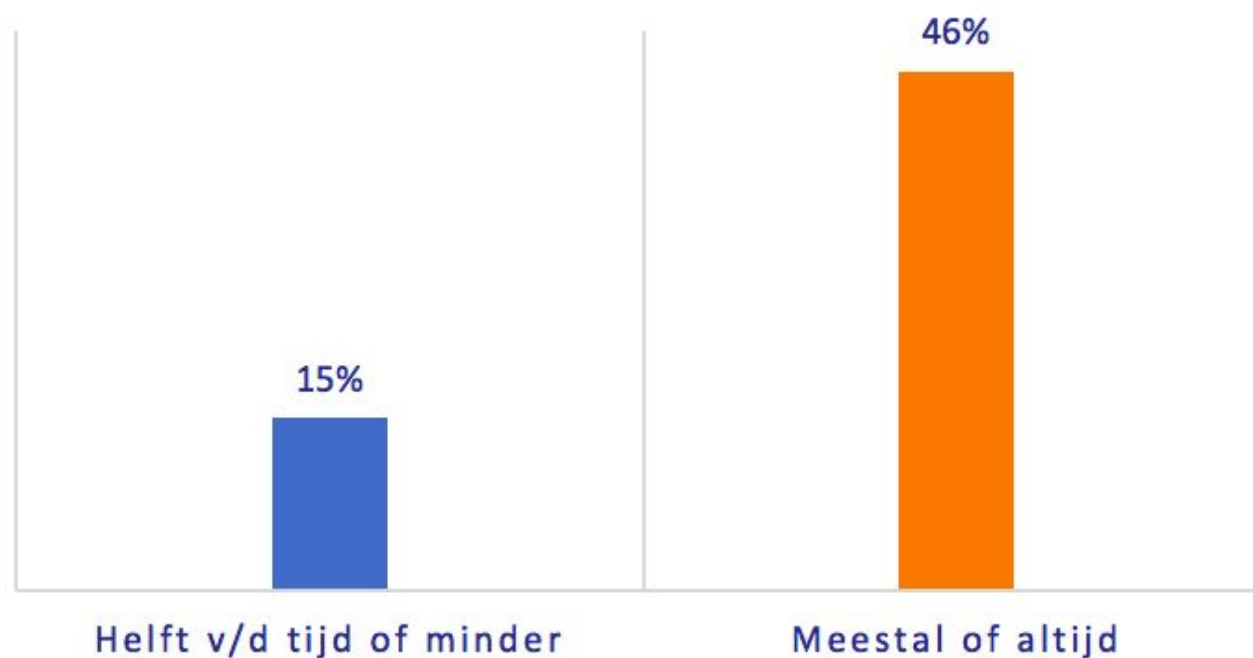
Key messages

- Een derde van gebruikers die een crisis heeft meegemaakt sinds het opstellen v/d kaart geeft aan dat de crises minder heftig zijn
- Deze zelfde groep (die al een crisis heeft gehad na het opstellen van de kaart) geeft tevens aan dat de kaart geen effect heeft op het voorkomen van een tweede of meerdere crises
- Mogelijke uitleg: preventief effect werkt enkel als men geen crisis heeft ervaren sinds het opstellen van de kaart.

Verloop crisis en gebruikersprofiel

Verloop crisis

Draagt u de Crisiskaart bij u?

(n=112)

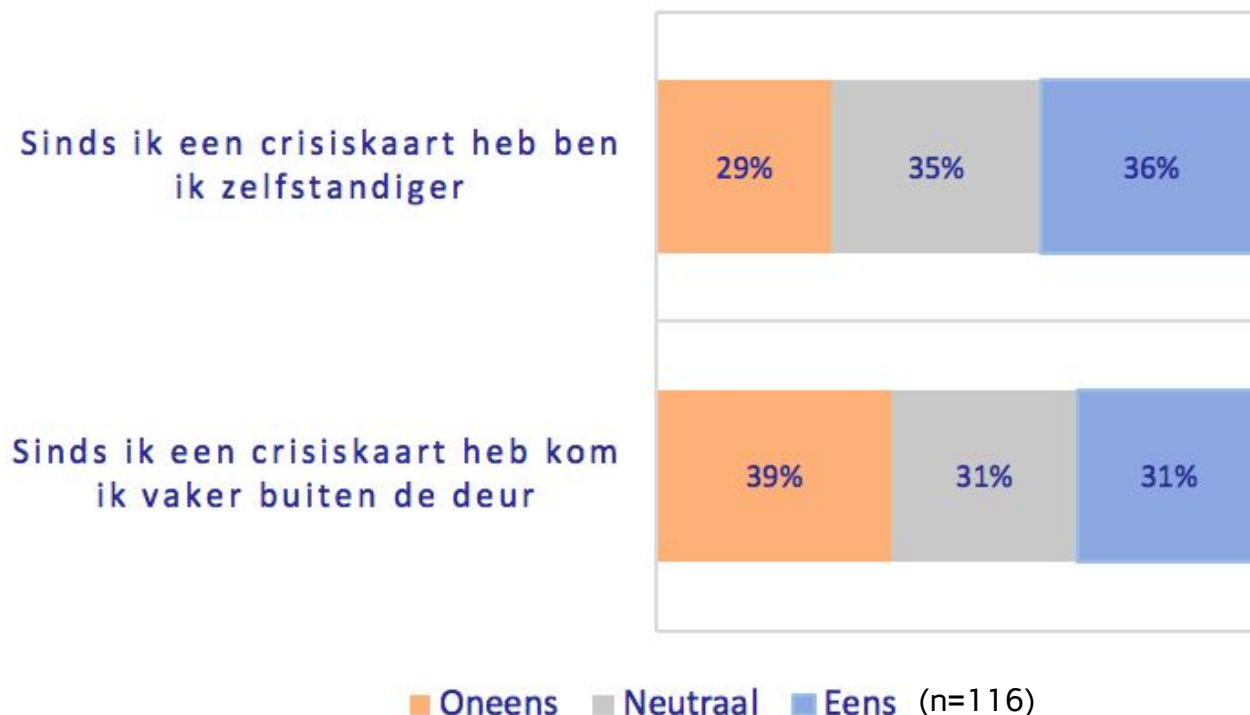
Key messages

- Ondervraagde gebruikers die de kaart meestal bij zich hebben, rapporteren een significant beter verloop van hun crisis ($p < 10\%$)
- Dit geeft bewijs dat de Crisiskaart handvatten biedt bij een crisis, zowel voor de persoon in kwestie als omstanders en hulpverleners

* gecontroleerd voor lengte van gebruik (in jaren)

Maatschappelijke participatie

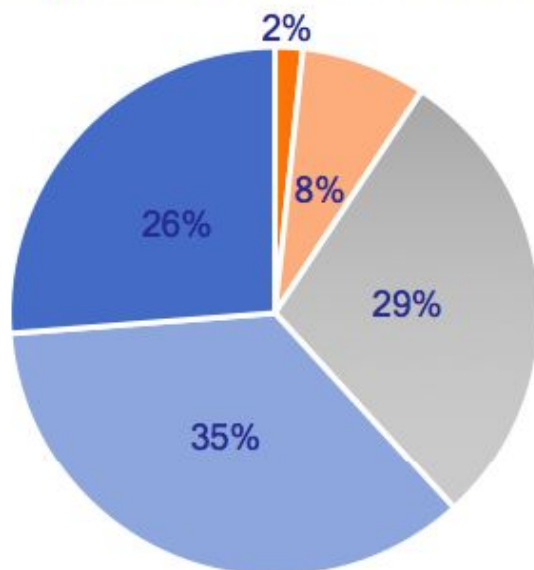
Key messages

- Geen eenduidig beeld ten aanzien van toename in maatschappelijke participatie. Wel geeft ongeveer eenderde van de kaarthouders aan zelfstandiger te zijn geworden en/of vaker buiten de deur te komen.

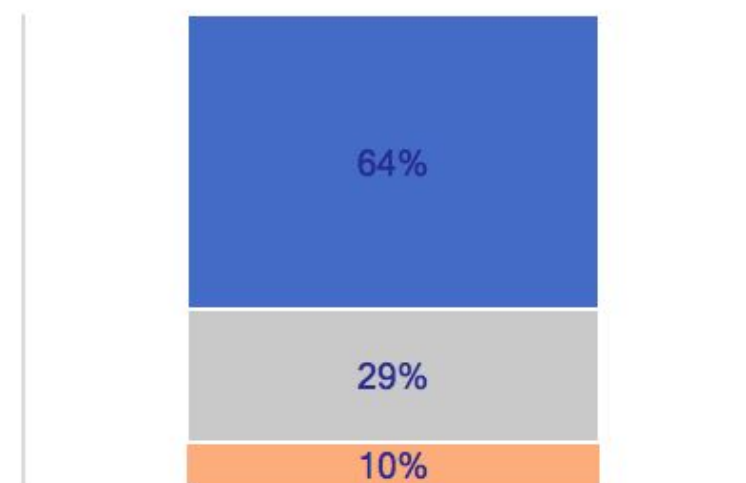

Quality of Life (QoL)

Vindt u dat de Crisiskaart heeft bijgedragen aan uw kwaliteit van leven?

- Zeker niet
- Waarschijnlijk niet
- Misschien
- Waarschijnlijk wel
- Zeker wel

Vindt u dat de Crisiskaart heeft bijgedragen aan uw kwaliteit van leven?

- Niet
- Misschien
- Wel

(n=117)

Key messages

- Merendeel van gebruikers geeft aan dat de Crisiskaart een positief effect heeft op hun QoL
- Bijna tweederde geeft aan dat de Crisiskaart (waarschijnlijk) heeft bijgedragen; een kwart weet dit zeker

98% zou de Crisiskaart aanbevelen aan anderen, omdat:

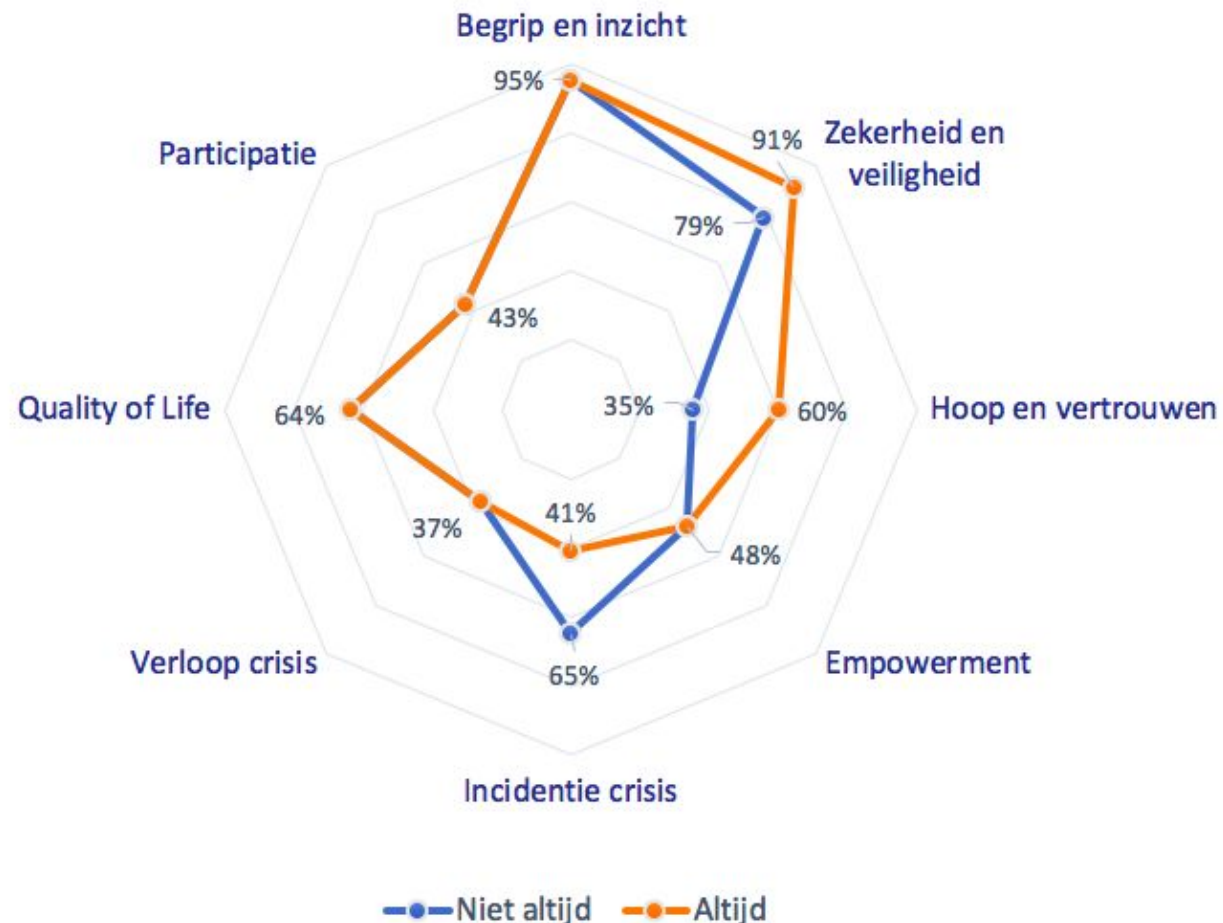
- 'je altijd sterker staat en je voelt je **veiliger**' (27% heeft **dit** als reden benoemd)
- **anderen beter weten hoe te handelen** (21%)
- 'ik in geval van crisis de **juiste hulp** krijg' (15%)
- 'ik hiermee **eigen regie behoud**' (10%)
- 'het je helpt in verwarde situaties toch voor je gedaan te krijgen, wat je in een stabiele situatie hebt beslist (6%)
- 'het voor een deel de **bezorgdheid voor (directe) familie weghaalt**' (6%)
- 'ik mijn wensen kenbaar kan maken' (4%)
- 'anderen er ook bij gebaat zijn' (4%)
- 'het helpt nadenken hoe een crisis er bij mij uit ziet en het best voorkomen kan worden. Dat geeft **inzicht**' (4%)

Key messages

- Reden voor aanbeveling zijn op te delen in drie categorieën: Psychosociale effecten (44%), Crisiszorg (41%) en Overig (15%)

Crisiskaart impact-dashboard, op gebruikersprofiel

Key messages

- Respondenten geven aan dat de Crisiskaart met name een positief effect heeft op hun psychosociale welbevinden
- Dit effect is sterker bij die gebruikers die de kaart consistent bij zich dragen
- Voor deze groep is er ook bewijs dat het consistent bij zich dragen zich vertaalt in een afname op de kans op een crisis (crisis-incidentie)
- Dit vertaalt zich echter niet perse door naar meer maatschappelijke participatie door ondervraagde kaartgebruikers

Conclusies (I)

Psychosociale effecten:

- De Crisiskaart heeft een sterk positief effect op psychosociaal welbevinden: driekwart ervaart een toegenomen gevoel van veiligheid en bijna de helft geeft aan een toegenomen gevoel van controle te ervaren
- De onderzochte effecten (met name ervaren veiligheid en hoop en zelfvertrouwen) zijn groter onder de ondervraagden die de kaart "trouw" dragen.

Crisispreventie:

- We weten niet in hoeverre de Crisiskaart een crisissituatie voorkomt, maar ondervraagde kaarthouders die de kaart altijd bij zich dragen hebben 33% minder kans op een crisis dan ondervraagde kaarthouders die de kaart niet altijd bij zich hebben. Het dragen van de kaart lijkt een toegevoegde waarde te hebben bovenop het opstellen daarvan.

Conclusies (II)

Beter verloop van een Crisis

- De Crisiskaart heeft geen eenduidig effect op een beter verloop van een crisis. Wel geldt voor een-derde van de respondenten dat de crisis minder heftig verlopen. Uit de analyse van de open antwoorden blijkt dat het verloop van een crisis kan worden verbeterd door meer bekendheid over de crisiskaart te creëren bij omstanders en hulpverleners, zodat er daadwerkelijk gebruik van wordt gemaakt.

Kwaliteit van leven & maatschappelijk functioneren

- Bijna tweederde geeft aan dat de Crisiskaart (waarschijnlijk) heeft bijgedragen aan hun kwaliteit van leven; een kwart weet dit zeker
- Geen eenduidig beeld ten aanzien van toename in maatschappelijke participatie. Wel geeft ongeveer een-derde van de kaarthouders aan zelfstandiger te zijn geworden en/of vaker buiten de deur te komen.

Sneller benodigde zorg

- In tweederde van de gevallen leidde de Crisiskaart tot het meestal of altijd sneller krijgen van de benodigde zorg (n=32)

Aanbevelingen

Kaarthouder:

- **Crisiskaart bij je dragen loont!**

Crisiskaart-projecten:

- Zet in op het daadwerkelijk dragen van de Crisiskaart bij de houders
- Creëer meer bekendheid over de Crisiskaart bij:
 - Omstanders
 - Hulpdiensten
 - Naasten
 - Zorgverleners

zodat de kaart vaker wordt gevonden, daadwerkelijk wordt gebruikt en de impact van de kaart nog verder kan worden vergroot (beter verloop, mogelijk verkorte opname)

Aanbevelingen

Schakelteam Personen met Verward Gedrag / Stichting Crisiskaart Nederland / MIND

- Creëer meer bekendheid over de meerwaarde van Crisiskaart bij:
 - Omstanders
 - Hulpdiensten
 - Naasten
 - Zorgverleners

zodat de kaart vaker wordt gevonden, daadwerkelijk wordt gebruikt en de impact van de kaart nog verder kan worden vergroot (beter verloop, mogelijk verkorte opname)
- Communiceer de meerwaarde van Crisiskaart naar gemeenten, want de Crisiskaart draagt bij aan beleidsdoelstellingen van sociaal domein

Gemeenten en andere potentiële financiers

- Investeer in de Crisiskaart: draagt bij aan de beleidsdoelstellingen van sociaal domein (zoals het verbeteren van de kwaliteit van leven en maatschappelijk participeren van kwetsbare burgers)

Aanbevelingen m.b.t. monitoring van nieuwe kaarthouders

Crisiskaart-projecten:

- Implementeer meetmoment in het proces van het opstellen (nulmeting) en updaten (nameting) van de Crisiskaart
- Maak administratie van emailadressen up-to-date
- Bied mogelijkheid aan Crisiskaarthouders tot het invullen van een papieren vragenlijst ter plekke (=drempelverlagend)

www.sinzer.org

Appendix 1 - onderzoeksmethode

- Per vraag is naar de frequenties gekeken: hoeveel respondenten geven aan dat dit effect optreedt (Hoeveel zijn (helemaal) eens / hoeveel neutraal / hoeveel (helemaal) oneens etc.)
- Vervolgens is statistisch getoetst of er significante verschillen zijn tussen groepen respondenten, bijvoorbeeld tussen "altijd dragers" en "meestal dragers" van de kaart.
- De term significantie geeft aan of een effect echt is of ontstaan door toeval. Hiervoor zijn verschillende criteria, zoals een betrouwbaarheidsinterval en een significantiedrempel. De meest gehanteerde significantiedrempel is 5%. Dit wil zeggen dat wanneer we 95% zeker zijn dat een effect niet op toeval bestaat, we het aannemen als 'echt', ofwel significant. Dit wordt aangegeven met ($p < 5\%$).
- In dit onderzoek is telkens een betrouwbaarheidsinterval van 95% en een significantiedrempel van maximaal 5% gehanteerd. Wanneer er een significantiedrempel is gehanteerd van 10% is dit aangegeven met ($p < 10\%$).
- Bij alle statistische analyses is gecontroleerd voor de invloed van andere factoren, zoals de lengte in gebruik in jaren. Wanneer is gecontroleerd voor de invloed van meerdere factoren, staat dit aangegeven op de slides.

